

11. IZRAEL ÁLLAM MEGALKULÁSA, AHOGYAN DAVID BEN GURION⁵ LÁTTA (1947–1948)

...[1947] December elején megkezdődött az arabok visszavonulása a zsidó államnak kijelölt területről. Eltávoztak Haifából és más városokból, illetve a Sharon-völgyből, amely Haifától délre húzódott a tengerpart mentén. Vezetőik Nablusba mentek, amely Jeruzsálemtől északra olyan területen fekszik, amely az arab állam részének volt szánva.

Főleg nők és gyermekek menekültek, de sok férfi is kereket oldott. A kivándorlás addig tartott, amíg meg nem alakult Izrael állam. Sok falu teljesen üres volt. A legtöbb északi beduin arab áthelyezte sátrát az arab területre, néhányan pedig a zsidó Negevbe délen. Egyedül Galileából, országunk legészakabban elterülő vidékéről nem történt jelentős arab exodus.

Közben Jaffa, Jeruzsálem, Haifa, Lod és Ramleh arabjai egyre harciasabbak lettek. Az ENSZ döntése után két héttel az Arab Liga összeült Kairóban, és eldöntötte, hogy hadoszlopokat küld Palesztinába gerilla akciókhoz. Az idegen katonai beavatkozásnak a mandátum-kormány nem állt ellent, bár továbbra is azt hangoztatta, hogy amíg a mandátum tart, addig egyedül felelős a törvényességért és a rendért. Még az ENSZ azon bizottságával is elutasította az együttműködést, amelyet a mandátum lejártától a függetlenségig tartó időszak problémáinak rendezésére jelöltek ki.

Az arab erőszak először Jeruzsálemre, Jaffára és a Tel Aviv–Jeruzsálem főútra korlátozódott. A brit rendőrség általában az arabok oldalán állt. A Hagana tudásának legjavát adta, hogy lokalizálja az összeütközéseket, és elkerülje a viákat a brit csapatokkal, de tudtuk, hogy az igazi próba csak akkor jön el, ha a britek már elmentek. Csak akkor tudtunk volna ellenállni az arab fegyvereseknek, ha tökéletesen fel lettünk volna fegyverezve.

Hónapokig védekező taktikát folytattunk, de amikor az arab támadások egyre durvábbak lettek és úgy tűnt, valóra válik Jeruzsálem elvágásának terve Jishuv többi részétől, illetve a Tel Aviv–Jeruzsálem útvonal blokádja, arra kényszerültünk, hogy támadásba menjünk át. Felgyorsult Jishuv mozgósítása. Az arabok erősítést kaptak a szomszédos országokból, és egyre gyakoribbak lettek a palesztin bandák és a kívülről jövő irreguláris erők támadásai. Az arabok felismerték, hogy a zsidó Jeruzsálem feladása, elfoglalása vagy lerombolása megtörné bátorságunkat és ellenállásunkat. [...]

Több mint 300 falunk volt az országban szétszórta. Mindegyiket meg kellett védeni, beleértve néhány teljesen elszigetelt foltot is. [...] Lehetetlen volt biztonságukat megőrizni a falvak és városok közötti kommunikációs vonalak nélkül, ugyanakkor minden út arab kézen volt.

⁵ Ben Gurion, David (1886–1973): az 1948-ban megalakult Izrael első miniszterelnöke és védelmi minisztere, akit ma „a nemzet atyjaként” tisztelnek. Lengyelország orosz uralom alatt álló részén született, s 1906-ban vándorolt ki Palesztinába. Nagy ügybizalommal segítette a zsidó bevándorlók letelepedését, földvásárlását.

Csak Haifában kerekedtünk egyértelműen felül, mert ezt a várost zsidó települések vették körül. [...]

Jeruzsálemben rossz volt a helyzetünk. Az állam létesítése előtt Jeruzsálem nem volt tiszta zsidó tömb; zsidó és arab negyedek keveredtek egymással. Az arabok négy irányból közelíthették meg Jeruzsálemet – Ramallahból északon, Hebrónból délen, Jerikóból keleten, és Jaffa–Latrunból nyugaton. Nekünk csak egy megközelítési lehetőségünk volt, Tel Aviv–Latrunból nyugaton. A város zsidó lakosságának élelemre volt szüksége, és míg az arab Jeruzsálem ellátása nehézségek nélkül megoldható volt a szomszédos falvakból, a zsidó falvak Galileában és a Sharon-völgyben, Jezreelben és Jordanban el voltak zárva. Életmentő műveletté vált onnan élelmet szállítani száz mérföldeken át, tűz alatt. A konvojok sofőrjei és bajtársaik [...], akik együtt vitték a Galileai falvak és a völgyek terméseit Jeruzsálem zsidóihoz, fontos fejezetet írtak történelmünkbe.

Napról napra nehezebbé és veszélyesebbé vált a kommunikáció a fővárossal. A legfelső brit hatóságok, beleértve a főbiztost, egyértelmű ígéretet tettek nekünk, hogy a mozgásszabadságot fenntartják, de – mint a legtöbb nekünk adott ígéretet akkoriban – ezt is megszegették. A Tel Aviból Jeruzsálembe tartó konvojokat az út teljes hosszában támadták, meg kellett állniuk, amikor elérték a hegyeket, és a kockázat nőtt. Jeruzsálem az éhhalál szélén volt. [...]

Forrás: David Ben Gurion: Israel. Years of Challenge. Tel Aviv–Jerusalem, 1963. 31–35. *Fordította:* Tar Attila Szilárd, 1998.

1. Ki volt David Ben Gurion, és milyen szerepet játszott Izrael történelmében?
2. Ismertesd Izrael állam kialakulásának folyamatát! Milyen mozgalom és milyen nemzetközi szerződések készítették elő a zsidó állam önállóságát? Mely hatalmak és mely nemzetközi szervezetek gyakoroltak befolyást e folyamatra? Mi volt a visszaemlékezésben is szereplő mandátum?
3. Milyen etnikai konfliktussal járt Izrael kialakulása? Hogyan mutatja be e konfliktust Ben Gurion? Hogyan ír a brit hatóságok viselkedéséről?
4. Jellemezd katonai szempontból az arabok és a zsidók helyzetét! Mi volt a zsidók legfőbb problémája, és hogyan próbálták ezt megoldani?
5. Milyen más megoldást láttak az arabok a terrortámadásokon kívül a helyzet megoldására?
6. Nézz utána a következő fogalmaknak: Arab Liga, Hagana, mandátumkormány, főbiztos!

12. SZTÁLIN HALÁLA (1953)

A) A MAGYAR KOMMUNISTA VEZETÉS REAGÁLÁSA SZTÁLIN HALÁLÁRA

AZ MDP KV NEVÉBEN RÁKOSI MÁTYÁS RÉSZVÉTTÁVIRATA
AZ SZKP KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK

Drága elvtársak!

Szívünk mélyéig megrendített bennünket drága tanítónk, vezérünk és felszabadítónk, Joszif Visszarionovics Sztálin elvtárs halála. A megpróbáltatás e nehéz napjaiban a Magyar Dolgozók Pártja és az egész magyar nép még szorosabbra zárja össze sorait. Minden erőnkkel azon leszünk, hogy méltóknak bizo-